

זרע שמשון המפואר

עם פירוש פרי שמשון

קובץ דרושים ערבים ומתוקים,
מרגליות זוהרות באור יקרות, מתורת רבינו
סיני ועוקר הרים, הפועל ישועות בקרב הארץ.
רבינו החיד"א וגדולי הדורות העידו עליו גדולות ונצורות.

המקובל האלקי החכם
רבי שמשון חיים נחמני זיע"א
בן רבי נחמן מיכאל זיע"א

מחבר הספרים הקדושים
'תולדות שמשון' ו'זרע שמשון'
אשר בירך והבטיח בני חיי ומזוני טבי ללומדים בתורתו,
ורבים נושעו בזכותו בכל מילי דמיטב.

בום ישועות

ליקוט מהמחברים זי"ע אשר אמרו שהלימוד
בספריהם פועל ישועות, ומהמחברים זי"ע
שנפטרו ללא זש"ק וטמנו כוחם בספריהם,
העוסקים בתורתם זוכים לישועות כמפורסם.

מכון תולדות שמשון

ל"ג האון המקובל חסידא קדישא
רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זי"ע
לפמוד - להתענג - להרושע.

שם ושארית לדינים

גליון תס"ח | פרשת נח

פרשת נח ריש חידוש ב

דורו של נח חשבו שהמבול יבוא דוקא עליו, מפני שלא התפלל עליהם

מִדְרֵשׁ (ב"ר ל, ז), 'אַלֶּה תוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים' (בראשית ו, ט), כֹּל מֵאֵה וְעֹשְׂרִים שָׁנָה הָיָה (-נח) נוֹטֵעַ אֲרָזִים וּמִקְצָצֵן וְאֹמְרִין לִיהַ לְמָה כְּדִין, אָמַר לְהוֹן כֶּךָ אָמַר מְרִי דְעֻלְמָא דְהוּהוּ מִיֵּיתִי מִבּוּלָא עַל עֻלְמָא, אָמְרוּ אִי אָתִי מִבּוּלָא לֹא אָתִי אָלָא עַל בֵּיתָא דְהָאִי גְבָרָא, עכ"ל.

והקשו המפרשים דהדברים האלה אין להם שחר, היאך יאמרו דברים כאלה באשר המה ידעו שעברו על המצות וחסאו בנפשותם, ונח איש צדיק היה, ומדוע אי אתי מבולא יבוא על נח ועל בניו.

הפירוש מן הצבור הוא נאבד ויש לומר, דאיתא בזהר פְּרָשָׁה זו (ח"א סז, א), שְׁנַח חֲטָא שְׁלֹא הִתְפַּלֵּל עַל דּוּרוֹ

לְבַטֵּל הַגְּזֵרָה כְּמוֹ שְׁעֵשֶׂה מִשֶּׁה, וּמִשּׁוֹם הִכִּי נִעְנַשׁ שְׁנִקְרָא הַמְּבּוּל עַל שְׁמוֹ דְכְּתִיב (ישעיה נד, ט) 'כִּי מִי נֹחַ זֹאת לִי'. אָבֵל אִיכָּא מֵאֵן דְאָמַר נְמִי הֵתֵם (זוהר שם סח, א) שְׁמִשֶׁה הָיָה לוֹ זְכוּת אָבוֹת לְתוֹלוֹת בּוֹ וְנֹחַ לֹא הָיָה לוֹ מְמִי לְלַמֵּד וּבְמִי לְתוֹלוֹת, וְעֵינֵן שְׁמִי. וְאִם כֵּן יֵשׁ לוֹמַר שְׁדוּרוֹ שֶׁל נֹחַ הָיוּ סוֹכְרִים שְׁנַח הָיָה לוֹ לְהִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם שְׁלֹא יִאבְדוּ, וְעַתָּה שְׁאִינוּ מִתְפַּלֵּל וְאִדְרַבָּא עוֹשֶׂה הַתְּבָה לְהִגִּין עֲלֵיו וְאִינוּ חוֹשֵׁב (-חושש) כְּלוּם אִם יְהִיוּ נֹאבְדִים, רְאוּי הוּא לְמוֹת לְבַדּוֹ וְכֹל הָעוֹלָם יְהִיָּה נְצוּל, כְּמוֹ שְׁשַׁלַּח מְרַדְכִי לְאַסְתֵּר (אסתר ד, יד) 'אִם הִתְרַשׁ תְּחַרְשִׁי וְכוּ'. וְעוֹד אֹמְרִין (תענית יא, א) בְּזֶמֶן שֶׁהַצְּבוּר שְׁרוּי בְּצַעַר אֵל יֹאמַר אֲדָם אֵלֶךְ לְבֵיתִי וְכוּ' [אֵכֵל וְאֶשְׁתֶּה] וְשְׁלוּם עֲלֶיךָ נִפְשִׁי וְכוּ', וְאִם עֲשֶׂה כֵּן לֹא יִרְאֶה

הפירוש מן הצבור הוא נאבד

א. אמרו לנח, מדוע הנך קרצץ ארום. ב. כך אמר רבון העולמים, שיבוא מבול על העולם. ג. אמרו לנח, אם יבא המבול, לא יבוא אלא על ביתו של אותו האיש (-נח, בלשון סגי נהור). ד. ואם המדרש מזכיר זאת, בודאי שיש דברים בנו. ו. ראה מה שכתב רבינו (זאת הברכה חידוש ד): צריך עיון במציאות משל זה, ואם יהיה שלא כדון, אין ללמוד ממנו. ה. בפסוק: כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבר מי נח עוד על הארץ כן נשבעתי מקצף עליך ומגוער כף. ובוזרה: תא חזי מה בין משה לשאר בני עלמא, בשנתא דאמר ליה קודשא בריך הוא למשה (שמות לב, ז) 'ועתה הניחה לי וגו', ואעשה אותך לגוי גדול וגו', מיד אמר משה וכי אשבוך דינהון דישראל בגיני, השתא יימרון כל אינון בני עלמא דאנא קטילת לון לישראל כמה דעבד נח, דכיון דאמר ליה קודשא בריך הוא דישויב ליה בתיבותא (כמה דאתמר) דכתיב 'ואני הנני מביא את המבול מים' וגו', וכתיב 'ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה ואני הנני מקים את בריתי וגו' ובאת אל התיבה', כיון דאמר ליה דישתויב הוא ובניו לא בעא רחמין על עלמא ואתאבדו, ובנין כך אקרון מי המבול על שמיה כמה דאת אמר 'כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח', אמר משה עשיתי נח, שכיון שאמר לו הקב"ה שיעילו בתיבה שנאמר 'ואני הנני מביא את המבול מים' וגו', השתא טב לי דאמות ולא ישתצון ישראל. ביאור: בא וראה מה בין משה לשאר בני העולם, בשעה שאמר לו הקב"ה למשה 'ועתה הניחה לי וגו', ואעשה אותך לגוי גדול וגו', מיד אמר משה וכי אניח דינם של ישראל בגללי, עכשיו יאמר לו בני העולם שאני הרגתי את ישראל כמו שעשית נח, שכיון שאמר לו הקב"ה שיעילו בתיבה שנאמר 'ואני הנני מביא את המבול מים' וגו', וכתוב 'ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה ואני הנני מקים את בריתי וגו' ובאת אל התיבה', כיון שאמר לו שיעל הוא ובניו לא ביקש רחמים על העולם ונאבדו, ומפני כך נקראו מי המבול על שמו כמו שנאמר 'כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח', אמר משה עכשיו יאמר בני העולם שאני הרגתי אותם מפני שאמר לי ואעשה אותך לגוי גדול, עכשיו טוב לי שאמות ולא יאבדו ישראל.

ו. לשון זוהר: אמר רבי יהודה אף על גב דזכאה הוה נח לאו איהו כדאי (בגין) דקדשא בריך הוא יגין על עלמא בגיניה, תא חזי משה אל תלה מלה בזכותיה אלא בזכות אבהן קדמאי, אבל נח לא הוה ליה במאן דיתיל בזכותא כמשה. ביאור: אמר רבי יהודה אף על גב שנה היה צדיק אינו כדאי שהקב"ה יגן על העולם בגללו, בא וראה משה לא תלה דבר בזכותו אלא בזכות אבות הקדומים, אבל נח לא היה לו במי שיתלה בזכות כמשה. ז. שאמר לה, שאם תחרשי אז היא ובית אביה יאבדו [משום שפרשה מהציבור]. וה לשון הפסוק: כי אם החרש תחרשי בעת הזאת רוח והצלח יעמוד ליהודים ממקום אחר ואת ובית אביך תאבדו וגו'. ח. אם עושה כן עליו הכתוב אומר (ישעיה כב, יג) 'והנה ששון ושמחה הרג בקר ושחט צאן אכל בשר ושתו יין אכולו ושתו כי מחר נמות', מה כתיב בתריה (שם יד) 'ונגלה באוני ה' צבאות אם יכפר העון הזה לכם עד תמותן. והיינו שלא מתכפר עונו עד המיתה.

בְּנִחַמַת צְבוּר וְכוּ"ו.^ט
 ומִכָּל שֶׁכֵּן הֵכָא שֶׁהוּא הִיָּה יְכוֹל לְהִתְפַּלֵּל
 וְלֹא הִתְפַּלֵּל, וְהָרִי זֶה דוֹמָה לְמִי שֶׁיְכוֹל
 לְמַחֹת וְאִינוּ מוֹחֶה שֶׁהוּא נִתְפָּס עַל בְּנֵי עִירוֹ
 (שבת נד, ב).^ז וְכֵן מְצִינּוּ (מכות יא, א) בְּכֹהֵן
 גָּדוֹל, לְפִי שֶׁלֹּא הִתְפַּלֵּל עַל דוּרוֹ הִיָּה בְּסַכָּנָה,
 לְפִיכֵן אֲמוּתִיָּהוּן שֶׁל כְּהֻנִּים מְסַפְּקוֹת לָהֶם
 מִחֵיהָ וְכִסוּת כְּדִי שִׁיתְפַּלְלוּ עַל בְּנֵיהֶם שֶׁלֹּא
 יָמוּתוּ, דִּהְכִי אֲמַרְיִנן הֶתֶם לְחַד לִישְׁנָא"ו.^ח
 וּמִשׁוֹם הֵכִי הָיוּ מְשִׁיבֵין לוֹ (-לנח), אִי אֲתִי
 מְבוּלָא לֹא אֲתִי אֲלָא עַל בֵּיתָא דִּהוּא גְבָרָא"ו.^ט

מדוע נח לא התפלל על בני דורו

אֲבָל עֲדִין קָשָׁה לָמָּה בְּאֲמַת לֹא הִתְפַּלֵּל נֹחַ עַל
 בְּנֵי דוּרוֹ. וְאָף אִם לֹא הִיָּה לוֹ זְכוּת אָבוֹת
 לְתַלּוֹת בוֹ, זֶה אִינוּ תְרוּץ מְסַפֵּיק, שְׁסוּף סוּף
 הִיָּה לוֹ לְהִתְפַּלֵּל סֶתֶם וְאִם לֹא תִהְיֶה תְפִלְתּוֹ

סיכום:

מביא המדרש שדורו של נח אמרו לו, שאנחנו נינצל ואתה תמות. והפשט בזה, כי המבול נקרא 'מי נח' לרמזו על גנות נח שהיה לו להתפלל עליהם. וכך הם אמרו לו, שבזה שאתה לא מתפלל עלינו, נחשב שאתה פורש מן הציבור ולכן תמות ולא תראה בנחמתם, ורבינו מביא כמה ראיות לזה.

פרי שמשונו

ט. וכל המצער עצמו עם הצבור וזכה ורואה בנחמת צבור. שלא מתפלל על אחרים יש לו אחריות על מה שאירע להם. [ואף שלא היה אז דין ערבות, מכל מקום רבינו מבאר (ואת הברכה חידוש ד) שהיכן שמדובר על קידוש שם שמים, צריך למחות]. יא. הרצח בשוגג גולה לעיר מקלט, ונשאר שם עד מות הכהן הגדול. ואמותיהם של הכהנים היו מספקות לרצחיהם מים ומזון, כדי שיתפללו על בניהם שלא ימותו [בכך הגירסא דלשון השני]. ומשמע שאם לא יתפללו, ראויים הכהנים גדולים למות מפני שהיו צריכים להתפלל על דורם שלא יארע תקלת רציחה. ומוכח שאם הכהן והצדיק נמנעו מתפילה, עלולים להענש במיתה על כך. וזה לשון המשנה: לפיכך, אימותיהן של כהנים מספקות להן מחיה וכסות, כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו. ובגמרא: ואיכא דמתני, כדי שיתפללו על בניהם שלא ימותו. טעמא דמצלו, הא לא מצלו מיית, וכו', שהיה להן לבקש רחמים על דורן ולא בקשו. ובעיון יעקב שם: ואיכא בינייהו דלשון ראשון לא נעשו אם לא על ידי תפילה וקללת הרצח, אבל ללשון שני נעשו אפילו בשב ואל תעשה מהרצח, אם לא שיתפלל הרצח שלא יענש על מה שלא התפלל. יב. סיכום הראיות שנח היה צריך להתפלל על דורו: א. מאסתר, שאמרו לה את ובית אביך תאבדו. ב. מהפורש מן הציבור, שלא מתכפר לו עד מיתתו, ולא יראה בנחמת ציבור. ג. דומה למי שאינו מוחה שנתפס על בני עירו. ד. מהכהן גדול שעלול להענש במיתה מפני שלא התפלל על דורו. יג. שיש טענה עליו, מדוע לא התפלל. יד. ישעיהו הנביא אמר לחזקיהו המלך שנענש למות על שלא נשא אשה, וכשהצטדק חזקיהו שלא רצה מפני שראה ברוח הקודש שעתידים לצאת ממנו ילדים חסאים, השיב לו ישעיהו מה שנצטווית הנך צריך לעשות, והקב"ה יעשה מה שהוא רוצה. ואף כאן נח היה צריך לקיים את חובתו ולהתפלל, אף כשידע שלא תתקבל התפילה. טו. מתורץ, שכאשר יש עונות חמורים ובוודאי לא תתקבל התפילה, אין מקום להתפלל.

בענין נח (בראשית כו)

יישוב סתירה בין מדרשים

שְׁבַל־שְׁלֹשֶׁת בְּנָיו לֹא הָיָה בֵּין זֶה לְזֶה רַק שְׁנָה אַחַת, וְאִם כֵּן נֹחַ שִׁבְעַל אֶת אִשְׁתּוֹ בַּחֲמֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה אִמָּאִי כְּשֶׁהוֹלִיד שְׁלֹשָׁה בָּנִים פֶּסֶק לוֹ מִלְּבַעַל אֶת אִשְׁתּוֹ. וְלָמָּה דוֹקָא שְׁלֹשָׁה, דְּלִיכָא לְמִימַר דְּפֶסֶק מְלַהוּלִידֵי, שְׁהָרִי לְאַחַר מָאָה שָׁנָה דְּהִינּוּ לְאַחַר הַמַּבּוּל, אָמַר (בראשית ט, כה) 'אָרוּר כְּנַעַן', לְפִי שְׁגָרַם לוֹ שְׁלֹא לְהוֹלִיד בֶּן רְבִיעִי.

מקדים במחלוקת ב"ש ו"ה בשיעור מצות פריה ורביה

וַיֵּשׁ לֹמַר, דְּבִפְרָק ב' דִּיבְמוֹת (סא, ב) פְּלִיגֵי בֵּית שְׁמָאִי וּבֵית הַלֵּל, לֹא יִבְטַל אָדָם מִפְּרִיָּה וּרְבִיָּה אֲלָא אִם כֵּן יֵשׁ לוֹ שְׁנֵי זָכָרִים כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמָאִי, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים זָכָר וּנְקֵבָה שְׁנַאָמַר וכו'.

מקדים בטעם שאותו דור ילדו יותר נקבות

וְעוֹד אָמְרוּ בַּמְדָּרָשׁ (ב"ר כו, ד) עַל פֶּסוּק (בראשית ו, א) 'וּבָנֹת יִלְדוּ לָהֶם', שְׁרָאָה הַקְּבָ"ה שְׁכַל בְּנֵי דוֹר הַמַּבּוּל הָיוּ מִשְׁחִיתִים וְרָעִים, לְכַךְ הָיוּ מוֹלִידִים יוֹתֵר נְקֻבוֹת מְזָכְרִים, עכ"ל.

כשראה שאינו מוליד בת נוספת לא השתדל בפ"ז

וְאִם כֵּן נֹחַ מִתְחַלֵּה לֹא רָצָה לְהַזְדַּוֵּג עִם אִשְׁתּוֹ כְּמוֹ שְׁאָמַר הַמְדָּרָשׁ הַנ"ל, וְאַחַר כֵּן כְּשִׁשְׁמַע שְׁלֹאֲחַר מָאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה יְהִיָּה הַמַּבּוּל, נִזְדַּוֵּג עִם אִשְׁתּוֹ מָאָה שָׁנָה קִדְּם כְּדִי לְקַיֵּם מִצְוֹת פְּרִיָּה וּרְבִיָּה בְּלַבְדֵי. וּכְדִי לְקַיֵּם דְּבָרֵי בֵּית שְׁמָאִי וּבֵית הַלֵּל, נִזְדַּוֵּג עִם אִשְׁתּוֹ בְּפַעַם ג' שְׁלִישִׁית בְּכּוֹנֵת לְדַת בַּת וְלֹא בֶן, וְכִיּוֹן שֶׁהוֹלִיד בֶּן וְלֹא בַת, פָּרַשׁ מִשּׁוֹם שְׁחָשַׁב

מְדָרָשׁ רַבָּה (כו, ב), 'וַיְהִי נֹחַ בֶּן חֲמֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה' (בראשית ה, לב), מֵה טַעַם כָּל דוֹרוֹ מוֹלִיד לְמָאָה וּלְמֵאֲתִים, וְהוּא מוֹלִיד לְחֲמֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, אֲלָא אָמַר הַקְּבָ"ה אִם רְשָׁעִים הֵם אֵין רְצוֹנֵי שְׁיֵאֲבָדוּ בַּמִּים, וְאִם צְדִיקִים הֵם אִטְרִיחַ עֲלֵיו לַעֲשׂוֹת כְּמָה תְּבוֹת (-בתמיה), וְכַבֵּשׁ הַקְּבָ"ה אֶת מַעֲיָנוֹ וְהוֹלִיד לְחֲמֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וכו', עכ"ל.

וּבַמְדָּרָשׁ תַּנְחוּמָא (בראשית ס"י לט) אִיִּתְא, נִסְתַּכַּל נֹחַ שֶׁהֵן מְכַעֲסִין לְהַקְּבָ"ה אָמַר מַה לִּי לְהַזְדַּקַּק בְּפְרִיָּה וּרְבִיָּה לְפִיכָךְ לֹא הוֹלִיד עַד חֲמֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, וְאַחַר כֵּן אָמַר, יְמוֹת הָאִישׁ הַהוּא בְּלֹא בָּנִים וְהַקְּבָ"ה אָמַר (בראשית א, כב) 'פְּרוּ וּרְבוּ', מִיָּד נִזְקַק בְּפְרִיָּה וּרְבִיָּה, עַד כְּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

מקשה סתירה בין המדרשים מי כבש מעיינו של נח

וְהִנֵּה אֵלוֹ הַמְדָּרָשִׁים לְכַאוּרָה חֲלוּקִים זֶה עַל זֶה, דְּמַמְדָּרָשׁ רַבָּה נִרְאָה שֶׁהִיא הַקְּבָ"ה שְׁכַבֵּשׁ מַעֲיָנוֹ, וּמֵהַתַּנְחוּמָא נִרְאָה שֶׁהִיא (-שכבש) נֹחַ מַעֲצָמוֹ.

מיישב, היות ונח לא רצה להוליד, הקב"ה סיעו

אֲבָל זוֹ אֵינָה קִשְׂיָא כָּל כָּךְ, כִּי שְׁמָא נֹחַ חָשַׁב עַל זֶה^א, וְהַקְּבָ"ה סִיעָו שְׁלֹא בָּאָה לוֹ תַּאֲוָה, שְׁאִם הִיָּתְהָ בָּאָה לוֹ תַּאֲוָה הָיָה מְכַרַּח לְבַעַל שְׁלֹא לְבֹא לְיַדֵי חֲטָאֵי.

מקשה בטעם שנח הפסיק להוליד

אֲבָל אִי קִשְׂיָא הָא קִשְׂיָא, שְׁהָרִי יְדוּעַ

פרי שמשוון

א. שלא להוליד. ב. כדי שלא להוציא ז"ל. ג. כלומר שפסק לו כח ההולדה, מחמת שהוקין וכדומה. ד. משמע, שלולי כנען היה יכול להוליד, וכעס עליו על שמנע ממנו. וראה ברש"י שם: אתה גרמת לי שלא אוליד בן רביעי אחר לשמשני. ה. נמצא שגנאי היה לאותו דור מה שהולידו יותר נקבות. ו. משום שהיה צדיק וחשש פן בניו לא יהיו צדיקים.

בְּדַעְתּוֹ שֶׁאֵף אִם יִזְדַּקֵּק לְאִשְׁתּוֹ פְּעָמִים
אֲחֻרָּוֹת לֹא יַעֲלֶה בְּיָדוֹ לְהוֹלִיד בַּת, שֶׁהַקֶּבֶ"ה,
מִפְּנֵי שֶׁהָיָה (נח) צָדִיק מְּכֹל בְּנֵי דוֹרוֹ, שֶׁמָּא
לֹא יִרְצֶה (-הַקֶּבֶ"ה) שֶׁיְהִי לּוֹ בַּת, כְּדִי
שֶׁיְהִי הֶבֶר בִּינוֹ וּבֵין דוֹרוֹ שֶׁהֵיוּ מוֹלִידִים
יֹתֵר נְקֻבוֹת".

סיכום החידוש:

עוד אף לפרות ולרבות. ושיטת בית שמאי היא שצריך שני בנים, ולבית הלל צריך בן ובת. ולכן לאחר שנולדו לו שני בנים ויצא שיטת בית שמאי, רצה לרבות כדי שיהיה לו בת נוספת ואז יקיים המצוה גם כדברי בית הלל.

אמנם כשראה שגם השלישי נולד בן ולא בת, סבר שכבר לא ייולד לו בת. משום שבאותו דור נולדו להם הרבה נקבות, כדי שיהיו הרבה נקבות לכל זכר ולא ישחיתו זרעם. וסבר נח שהקב"ה לא רוצה שיוולד לו בת, כדי שידעו שהוא צדיק. והיות וכבר קיים חובתו מה שיכול לקיים, ולכאורה לא ייולד לו בת, הפסיק להשתדל בפריה ורבייה.

הובא סתירה בין מדרשים, מהמדרש רבה משמע שהקב"ה כבש מעיינו, ומהמדרש תנחומא משמע שנח הפסיק מעצמו השתדלותו לפרות ולרבות.

אלא, שהיות ונח לא רצה, סייע הקב"ה בידו, שלא יהיה לו תאוה, וזה הפירוש שכבש מעיינו. שאם היה לו תאוה, לא היה יכול לפרוש כדי שלא יכשל בחטא.

*

וצריך להבין, מדוע נח לא רצה לפרות ולרבות לאחר שנולדו לו שלשה בנים. אלא, שכל מטרתו של נח היתה לקיים מצות פריה ורבייה, ולאחר שקיים המצוה כבר לא רצה

פרי שמשון

ז. בתחילה לא רצה לפרות ולרבות, ולאחר ששמע שיהיה המבול השתדל לפרות ולרבות, ולדברי בית שמאי קיים המצוה כשנולדו לו שני בנים, אך לא לדברי בית הלל הסוברים שצריך שיהיה גם בת. ולכן המשיך להשתדל לפרות ולרבות, וכשראה שנולד שוב בן ולא בת, הפסיק להשתדל שחשב שלא יעלה בידו להוליד בת וכדלהלן. ח. נח הבין שמא הקב"ה לא רוצה שיוולד בת, מפני שיהיה היכר בינו לבין בני דורו, שהיו מולידים יותר נקבות מפני רוע מעלליהם, אמנם שהוא צדיק אין לו סיבה להוליד נקבה.

תנא דבי אליהו (פ"ז)

קיים וכו', יהודה קיים וכו', יוסף קיים את כל התורה כולה וכו'. תורה לא ניתנה להן והן עשו אותה מאליהן, לפיכך אהבן הקדוש ברוך הוא אהבה גמורה והשוה את שמן לשמו הגדול, עליהן הוא אומר, אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת ה' (תהלים קיט, א), ואומר הצור תמים פעלו וגו' (דברים לב, ד), ואומר האל תמים דרכו אמרת ה' צרופה (תהלים יח, לא).

נח קיים מה שכתוב בתורה. לכן אהבו הקב"ה אהבה גמורה ברוך המקום ברוך הוא שספר עצמו עם הצדיקים הראשונים, אדם העלה שור על גבי המזבח, שנאמר ותיטב לה' משור פר וגו' (תהלים טט, לב), נח קיים מה שכתוב בתורה, שנאמר ויבן נח מזבח לה' (בראשית ח, כ), אברהם קיים מה שכתוב בתורה, שנאמר עקב אשר שמע אברהם בקולי (שם כו, ה), יצחק קיים וכו', יעקב

אור החיים הקדוש - רבי חיים בן רבי משה זיע"א

קָל רָמַשׁ אֲשֶׁר הוּא חַי לָקַם יְהִי לְאֶקְלָה כִּי־רַק עֵשֶׂב נִתְּנִי לָכֶם אֶת כָּל (בראשית ט, ג)

הוא בהם. ב' שהוא טרח בהם ויגע בתיבה, וצא ולמד כמה יגיעות יגע בהם ועליו נאמר (תהלים קכ"ח) יגיע כפיך וגו'. ג' שגרם באמצעות קרבנו שנתרצה ה' ונשבע שלא יכרת כל בשר וגו' לזה התיר לו ה' לאכול מפרי דרכו.

הטעם שרק לנח הותר בדורו לאכול בשר

כל רמש אשר הוא חי וגו'. יש לדעת למה לא הותר הבשר לאדם אלא לנח. ונראה כי נח משלו נתנו לו לג' סיבות, הא' שבאמצעותו מצא ה' לקיים המין וזולתו לא היה מקיים מין הרמש בלא אדם ובזה זכה

בן לאשרי - רבי יצחק בן רבי אשר אנטשיל הכהן זיע"א

צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלישים תעשה (ו, טז).

ליצלן, ונקרא זבל כדכתיב עליהם (ישעיה כח, ח) 'קיא צואה'. ואם יחשוב בתפילתו גם לצרכי עצמו עולה תפילתו למדור עולם המלאכים, שהם מכונים בהמות חיות ועופות, כדכתיב (יחזקאל א, י) 'פני אריה שור נשר', והם צריכים להעלותה למעלה לעולמות עליונים ששם הכוונה רק בלתי לה' לבדו, לאדם היושב על הכסא, ויהי רצון שנזכה לזה.

מדרגות בעליית התפילה

תחתים שנים ושלישים. יש לפרש על פי מה שכתבו בספרים הקדושים בשם הבעל שם טוב זי"ע על פסוק 'בא אתה וכל ביתך אל התיבה', שהכוונה על תיבות התפילה שיאמרם בכח בכל רמ"ח אבריו. ולפי זה יפורש, 'תחתיים', אם בשעת התפילה יחשוב מחשבות זרות, אז תפילתו הולכת לזבל והחיצונים חוטפין תפילתו רחמנא

לימוד יומי מהספר הקדוש

יסוד ושורש העבודה

מהאי גברא רבה ויקירא, מחצב סנפירא וכו', כמוהר"ר אלכסנדר זיסקינד בכמהור"ר משה.

פרשת נח

לה' צדיקים יבאו בו, עד כאן לשונו. ויכוין אדם פירוש הזוהר הקדוש בתשוקה עצומה מאוד, ודי בזה.

זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו. ראוי לכוין פירוש הזוהר הקדוש פרשת בחקתי (קיד, ב) שקאי על יום זה ממש של ראש חודש ושאר ימים הקדושים שבתות ומועדים, ולא על העתיד לבד, ולכן יכניס בלבו שמחה עצומה עד מאוד באלהותו יתברך שמו ויתעלה. וזה לשונו, פתח רבי יצחק ואמר 'דומה דודי לצבי או לעופר האילים הנה זה' וגו' (שיה"ש ב, ט), זכאין אנון ישראל דזכו דמשכונא דא (פירוש השכינה הקדושה) למהוי גבייהו מן מלכא עלאה, דאף על גב דאנון בגלותא קודשא ב"ה אתא בכל ריש ירחא ושבתו זמני לאשגחא עלייהו כו', הדא הוא דכתיב 'דומה דודי לצבי או לעופר האילים', לדלגא מכתלי לאגרא ומאגרא לכותלא, 'הנה זה עומד אחר כתלינו' בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, 'משגיה מן החלונות' דודאי בי כנישתא בעיא חלונות, 'מציץ מן החרכים' לאסתכלא ולאשגחא עלייהו דישאל, ובגין כן בעו חדוה ולמחדי בההוא יומא דאנון ידעין דא, וישאל אמרי 'זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו' [אשריהם ישראל שזכו שהשכינה הקדושה היא משכון להיות אצלם מהמלך להיות אצלם מהמלך העליון, שאף על גב שהם בגלות הקב"ה בא ככל ראש חודש ושבתות ומועדים להשגיח עליהם כו', זהו שכתוב 'דומה דודי לצבי או לעופר האילים', לדלגא מהכתלים לגג ומהגג לכותל, 'הנה זה עומד אחר כתלינו' בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, 'משגיה מן החלונות' שודאי בית כנסת צריך חלונות, 'מציץ מן החרכים' להסתכל ולהשגיח על ישראל, ומפני כן צריכים שמחה ולשמוח באותו יום שאנו יודעים זאת, וישאל אמורים 'זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו'], עד כאן לשונו ודי בזה.

אנא ה' הושיעה נא אנא ה' הצליחה נא, זכרונו לטובה כבר בא למעלה בתפלת והוא רחום דיום ב' וה', ועיין שם. ויכוין כוונה הנ"ל בכוונה עצומה.

הודו כו' יאמר נא ישראל. יכוין פירוש רש"י, פירוש לכם כל ישראל האמירה כי טוב להודות לה' תמיד, ולמה, כי לעולם חסדו. ויכוין כאלו ממש אומר לנוכח בית ישראל ולבית אהרן ולבית לוי, שעליכם מוטל תמיד להודות לה', כי טוב וישר להודות לו, בעבור כי לעולם חסדו הגדול עלינו. ויכוין כל זה בשמחה עצומה עד מאוד, ודי בזה.

המנהג הנכון הוא לענות אחר השליח ציבור בפסוק יאמר נא כו' ובפסוקי יאמרו נא כו' פסוק הודו כו', ואחריו יגמור כל הפסוק יאמר נא ישראל כי לעולם חסדו, וכן בב' פסוקים יאמרו נא, ולא כמו שנוהגין לומר בעניינתם אחר השליח ציבור רק חצי הפסוק יאמר נא ישראל יאמרו נא בית אהרן יאמרו נא יריא ה', וכן משמע במגן אברהם (ס' תכ"ב סק"ח) ועיין שם.

מן המצר קראתי יה, המעיין באדרא נשא (קלט, ב) יראה גדול מעלת מזמור זה איך מרומז בו עולמות עליונים קדושים ונעלמים מאוד, ובאמירתו בכוונה עצומה בודאי יעורר כל העולמות ההם, כידוע כי באתערותא דלתתא כו', ודי בזה.

לא אמות כי אחיה, יתפלל במחשבתו בתשוקה עצומה וגדולה שיוכה גם הוא לעתיד לראות כי יקום ה' את עמו ודם עבדיו יקום ונקם ישיב לצריו, בגבורות ונפלאות שיעשה אז יתברך שמו לעיני כל העמים, ואספר אז גם כן מעשה יה.

פתחו לי שערי צדק כו', זה השער לה' כו', לבד פירוש רש"י ראוי לכוין גם כן פירוש הזוהר הקדוש בזהר חדש וזה לשונו, אמר רבי יהודה עשה הקב"ה ירושלים למעלה כנגד ירושלים של מטה כו', ועל כל פתח ופתח כתות של מלאכי השרת, והם הפתחים הנקראים שערי צדק, ואלו הם הפתחים המכוונים להכנס שם נפשות הצדיקים, ודוד המלך ע"ה נכסף להם שנאמר 'פתחו לי שערי צדק אבוא במ אודה יה זה השער

ברכה משולשת

מתוך ספרי הגה"צ רבי יצחק הכהן
ב"ר אשר אנטשיל ז"ע - הצדיק הרב הוברמן מרעננה

חדש! ניתן לשמוע וורטים וסיפורים מהבן לאשרי ברכת משולשת ז"ע
בקהל הישועות 554-454-0733 שלווחה 7

עורך: הרב עוזיאל אדרי
רב המרכז הרפואי סורוקה

רצון ותשוקת הצדיקים למות על קידוש ה'

אך רבותינו ז"ל גילו לנו 'סודו של דבר', על הפסוק 'לכן כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם' (ישעיה כט, כב). לא ניצל אברהם אבינו ז"ל מכבשן האש אלא בזכותו של יעקב אבינו ז"ע.

כאומרם ז"ל במדרש רבה (בראשית פס"ג, ב), כתיב 'עטרת זקנים בני בנים ותפארת בנים אבות' (משלי יז, ו). רבי שמואל בר רב יצחק אמר אברהם לא ניצל מכבשן האש אלא בזכות של יעקב, משל לאחד שהיה לו דין לפני השלטון ויצא דינו מלפני השלטון להישרף, וצפה אותו השלטון באסטרוולוגיה שלו שהוא עתיד להוליד בת והיא נשאת למלך, אמר כדאי הוא להינצל בזכות בתו שהוא עתיד להוליד והיא נשאת למלך, כך אברהם יצא דינו מלפני נמרוד להישרף וצפה הקב"ה שיעקב עתיד לעמוד ממנו, אמר כדאי הוא אברהם להינצל בזכותו של יעקב, הדא הוא דכתיב 'לכן כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם' (ישעיה כט, כב). יעקב פדה את אברהם.

והגם שתמהו המפרשים (שם). האם לא הספיק זכותו של אברהם אבינו ז"ע לבדו בעצמו כדי שינצל, שהוא צריך את זכותו של יעקב אבינו להינצל מכבשן האש מאור כשדים.

וכמו שתמה ה'יפה תואר' (שם). אברהם לא ניצל מכבשן האש אלא בזכות של יעקב. ודריש 'עטרת זקנים בני בנים' (משלי יז, ו). כי הבני בנים מצילים את זקניהם. ו'עטרת' הוא מלשון 'כצינה רצון תעטרנו' (הילים ה, ג). הנאמר על 'הצלה והגנה'. והוא דלא ניצל אברהם בזכות עצמו משום שכן הוא מפסטי ה'. אשר הסורים נפשו על קידוש השם לא ינצלו. כי טוב השלמות הגדול הזה, וכמו שכתב 'בעל העקידה' בשפ"ג. ולכן לא ניצלו רבי עקיבא וחביריו עשרה הרוגי מלכות. ומה שהציל ה' את חנניה מישאל ועזריה מכבשן האש, טעם היה בזה כדי לשבר מלתעות עוול וכדאיאת שם בכתוב. וכן יהושע הכהן הגדול ניצל מכבשן האש כדי שלא יספה בעדת חטאים, וגם דניאל ניצל מגוב האריות להשיב תמורתו גבריאל דיאכל רצויה. וכן יש טעם בכל הניצולים. ולכן אברהם מצד עצמו הדין היה שישרף כי זה הטוב האמיתי לפניו. ורק בשביל יעקב שיצא ממנו שהוא שלשלת היחס ומיטתו היתה שלמה. כדי שלא יבטל לכן ניצל בשביל יעקב.

אבל לפי דברינו מובן שפיר, דהניחא אם היה זה זכות ורצון לאברהם אבינו ז"ע שינצל, שפיר זכותו היה מגין עליו ומצילו. ברם הכא אדרבא, אברהם אבינו ז"ע היה איתן רצונו להישרף, שהרי ההשתוקקות של הצדיקים היא למות על קידוש ה', ולמה באמת לא זכה לזה ולא עשו לו מן השמים הנייחא, כמו שעשו לרבי עקיבא, על זה אמרו כדי שיצא ממנו יעקב אבינו ז"ע, לפיכך לא מילא הקב"ה רצונו של צדיק, הרצון של אברהם אבינו ז"ע אהובו.

והנה אחר מן רב כבואי לאיץ ישראל קבלתה בירושה מרבי אברהם חיים ז"ע הנחוביץ, ספר 'כלי חמה' מהרב הגאון רבי מאיר דן זצ"ל אבד"ק אוסטרוב ז"ע ומצאתי שם כעין זה. ובורח ה' שהנחני בדרך אמת.

זימת הרן על פני תרה אביו בארץ מולדתו באור כשדים' (יא, כח). אמרו רז"ל במדרש רבה (בראשית פ"ח ג). הובאו דבריהם ברש"י (באן). 'על פני תרה אביו, בחיי אביו שעל ידי אביו מת, שקבל תרה על אברם בנו לפני נמרוד על שכיתת את צלמיו, והשליכו לכבשן האש, והרן יושב ואומר בליבו אם אברם נוצח אני משלו ואם נמרוד נוצח אני משלו, וכשניצל אברם אמרו לו להרן משל מי אתה אמר להם הרן משל אברם אני, השליכוהו לכבשן האש ונשרף וזהו אור כשדים.

שמעתי בשם הרב הקדוש מוריני הרב רבי מנחם מנדל מווארקי ז"ע א, שכאשר ניצל אברהם אבינו ז"ע מאור כשדים ושאלו את הרן משל מי אתה, והשיב משל אביו, והשליכוהו להרן לכבשן האש ונשרף, שחקו בעולם מזה שאברהם ניצל מאור כשדים ואילו הרן נשרף.

ונראה לי תסבר דבריו הקדושים, ידוע שקין והבל כשהקריבו את קרבנם, נתקבל קרבנו של הבל ואילו קרבנו של קין נדחה. וכך כאן היה גם כן אותו מעשה, שאברהם אבינו ז"ע והרן הקריבו את עצמן שמסרו נפשם על קידוש ה', ומאליו מובן שאברהם אבינו ז"ע מסר נפשו בכל תמימות ליבו וכוונתו הייתה רצויה להישרף על קידוש השם יתברך באמת ובתמים, אך אצל הרן אהיו מתחילתו היה פוסס על שתי הסעיפים, שאמר בליבו אם אברם נוצח אני משלו ואם נמרוד נוצח אני משלו, ובמצא שלא היה לו מסירות נפש בתמימות, ועוד שגם לא היה בעל מוח כאברהם אבינו ז"ע שכידוע חיבר את ופירש יתברך במתי תבוא לירי קידוש השם ואקיימו. קל וחומר בן יוסף ויהיה יודע כל הכוונות והראיות לכוון בעת מסירות נפש, והנה למרות כל זאת, לכסוף הרן זכה למות על קידוש ה' ונשרף, זאת אומרת שקרבנו נתקבל אצל ה' יתברך, ואילו אברהם אבינו ז"ע לא נשרף, שלא נתקבל קרבנו, נמצא כאן אצל אברהם והרן ההפך ממש משם אצל קין והבל.

ולא היה אצל רז"ל שום ספק, שחם ושלום עלה במחשבת אברהם אבינו ז"ע איהו פניה ומשום הכי לא נתקבל שהיה פגם בקרבן, שהרי רבי עקיבא העיד על עצמו במסכת ברכות (סא, ב). כל ימי הייתי מצטער במתי תבוא לירי קידוש השם ואקיימו. קל וחומר בן בנו של קל וחומר שאצל אברהם אבינו ז"ע שכל רצונו היה לעלות לקרבן תמים כליל לה', והיה חפץ ומשתוקק להישרף על קידוש השם יתברך באמת ובתמים.

וכמוכא בספר הקדוש 'מגיד משיחים' ממרן הבית יוסף ז"ע (פרשת בראשית דף ר). שאמר המלאך המגיד למרן הבית יוסף שהיה מתגלה אליו מן השמים ולומד עמו, ואזכה אותך למות על קידוש השם יתברך. וארהוב גבולך בתלמידים ותצילה באמד מאד, ובתר לך לגמור את ספרך ככל אשר שאלת מעם ה' אלקיך, ובתר כן אוזכר כאן אקרא על קידוש שמי ותסתלק בעמר נקי.

הרי לנו שזה כל התענוג של הצדיקים האמתיים וכל השתוקקות שלהם לזכות למות על קידוש השם. ואם כן מדוע לא זכה אברהם אבינו ז"ע גם כן שלא התמלא רצונו הטהור ולא נשרף באור כשדים, כמו הרן אחיו שזכה למות על קידוש השם.

ברכה משולשת

מתוך ספרי הגה"צ רבי יצחק הכהן
ב"ר אשר אנטישלי זצ"ל - הצדיק הרב הוברמן מרעננה

בא אל התיבה לתיבות התורה והתפילה

שבהם שיעורו להם לדבר האותיות ככוננת אמת לשמה, ועל ידי זה נמתקין כל הדינים בשרושן.

וכתב בספר 'בן פורת יוסף' (קורין, תקמ"א, ק, א-ב, נה, א). כתב הבעל שם טוב הקדוש זיע"א ב'אגרת קודש' על העלייה הנשמה שהייתה לו בראש השנה להיכל המשיח למעלה. בעת הפליטה ל'מודן, וכל דיבור ונשמות ואלקות, ועולים ומתקשרים ומתייחדים זה עם זה, ואחר כך מתקשרים ומתייחדים האותיות ונעשים תיבה, ומתייחדים יחוד אמתי באלקות, ותכלול נשמתך עמהם בכל בחינה ובחינה מהנ"ל, ומתייחדים כל העולמות כאחד, ועולים ונעשים שמהם ותענוג גדול לאין שיעור, בהבייגן שמחת חתן וכלה בקטנות וגשמיות, וכל שכן במעלה העליונה כואת. ושמעתי כי כל תיבה נכלל מכל העולם וכו' ודפח"ח.

וכתב בספר 'ליקוטים יקרים' (יב, ב). גם אם תפילתו תהיה זכה וברורה, בודאי מן ההבל הקדוש היוצא מפיו יתבקו ויתחבר עם ההבל העליון הדבק אליו ונכנס אליו בתמידות כמו שאמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבתי פ"ד) על פסוק 'כל הנשמה תהלה יל' (תהילים ק, ו). על כל נשימה ונשימה שהאדם נשמה, היוצא ההבל ממנו מתא לאיליא, וחזרת אליו מעילא לתתא. ובודאי בנקל יוכל להתחבר חלק אלקות אשר בתוך האדם אל שרשו. ריב"ש אמר אדם שהוא קורא בתורה, ורואה האורות של האותיות שבתורה, אף על פי שאינו מבין הטעמים כראוי, כיון שהוא קורא באבהה גדולה ובתלהבות, אין השם יתברך מדקדק עמו אף שאין אומרים כראוי, משל לתינוק שאביו אוהבו מאוד ומבקש דבר מאביו, אף על פי שהוא מגמגם ואינו אומר כראוי, אביו נהנה מאוד, לכן כשאדם אומר דברי תורה באבהה, השם יתברך אוהבו מאוד ואין מדקדק אחריו אם אומרים כראוי, כמו שדרשו רבותינו ז"ל (במדבר שיר השירים פ"ב). 'ודיגלו עלי אהבה' אל תקרי ודיגלו אלא ולגלונו עלי אהבה.

וכתב בספר 'אור האמת' (א, א). אמר ר"י בעל שם טוב ע"ה, 'צוהר תעשה לתיבה', שיהא מנהיר התיבה, ואל אמה תכלנה מלמעלה, פירוש שנותן מזון להשכינה ממדרגות שלמעלה.

וכתב בספר 'אור המאיר' (שלח). שמעתי בשם הבעל שם טוב זללה"ה שפירש, 'צוהר תעשה לתיבה', לעשות צוהר מן התיבה של תורה ותפילה, לראות ולהסתכל עמה מראש העולם ועד סופו.

וכתב בספר 'תולדות יצחק' (נח). הבעל שם טוב ז"ע פירש, 'צוהר תעשה לתיבה', לשון 'אורה', ר"תבה" לשון 'דיבור', פירוש כשאיש ישרא' רוצה לדבר דיבור צריך לראות שהמחשבה בהתייבור בתחילה, כי 'מחשבה' אותיות 'חשב מה'.

ולפי זה 'פירוש' שכוונתו על תיבות התפילה, שהיא מרש בכוח בכל רמ"ח אבריו, שאינם בכוח גדול ובכוונה רבה בהתלהבות אף קודש בכל רמ"ח אבריו, ואמרו רז"ל במסכת סנהדרין (קת, ב). והובאו דבריהם ברש"י שהיו שלושה קומות תבנית נח, תנא 'תחתים לזבל' קומה תחתונה לזבל, 'שניים לבהמ"ח' קומה אמצעית לבהמות לחיות ולעופות, 'שלישית לאדם' קומה עליונה לאדם.

והו שאמר הכתוב 'תחתים', אם בשעת התפילה יחשוב מחשבות זרות, אז תפילתו הולכת 'לזבל', ו'החיצוניים' חוטפין תפילתו בפניו רחמנא ליצלן, הסטרא אחרא נקראת זבל כדכתיב עליהם 'קיא צוה' (שעיה כח, ח).

ואם יחשוב בתפילתו גם לצרכי עצמו, עולה תפילתו למדור עולם המלאכים שהם מנוגים 'בהרמות חיות ועופות', כדכתיב 'פני אריה שור גשר' (יחזקאל א, ט). והם צריכים להעלותה למעלה לעולמות עליונים, ששם הכוונה רק בלתי לה לבדו, לאדם היושב על הכסא כדכתיב 'זממעל לרקייע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה' (יחזקאל א, כו). והיה רצון שנוכח לוה.

הבטיח בהקדמת ספריו: כל הלומד ויגיד בשמי דברי תורה, אני מתפלל עליו ונשמה קבועה בכל יום ואמליץ טובה עליו לישועות וכל צרה, לשפע בכל טוב של קדושה והצלחה ברוחניות ובגשמיות בעוה"ז ובעוה"ב, ושיתעורר ליבו ברוח טהרה ויראת שמים לעבודת ה' באמת ובלבב שלם.

'תחתים שניים ושלישים תעשה' (ו, טז). יש לפרש על פי מה שכתבו בספרים הקדושים בהעל שם טוב הקדוש זיע"א.

כתב בספר 'צוואת הריב"ש' (א, ב, ד, ב, יד, ב). ובספר אור התורה (ו, טז). 'צוהר תעשה לתיבה ואל אמה תכלנה מלמעלה' (ו, טז). ריב"ש ע"ה אמר, צוהר תעשה לתיבה, שתהיה התיבה שאדם מדבר בתורה ובתפילה מצדו, כי יש בכל אות ועולמות ונשמות ואלקות, ועולים ומתקשרים יחד ומתייחדים זה עם זה, כל אלקות, ואחר כך מתייחדים ומתקשרים יחד האותיות ונעשה תיבה, ואחר כך מתייחדים ייחודים אמתיים באלקות, וצריך האדם לכלול נשמתו בכל בחינה ובחינה מהנזכר ואז מתייחדים כל העולמות כאחד ועולים ונעשה שמהם ותענוג גדול על אין שיעור, וזהו 'תחתים שניים ושלישים' (ו, טז). דהיינו עולמות ונשמות ואלקות, תכל תיבה מה שאומר, שהשכינה עולה הדיבור (וזהו פינחס דת"ל ע"א). מדברת והוא שורשינה לה, צוהר, שנתא במעלה"ה, ולעשות נרות מן הויצרו, וצריך אמונה גדולה לזה, שהשכינה נקראת אמונת אומן (וזהו יקרא דט"ז ע"ב). וכלא אמונה נקרא ח"ו 'נגון מפרירי אלוף' (משלי טז, כח). ואל אמה תכלנה מלמעלה, היינו אמר, או של לומר אחר שיצא התיבה מפיו אין צריך לזכור אותה להלן, והענין שלא יראה שהולכת למקום גבוה, וגומא שאין יכול לראות בשמי, וזהו תכלנה מלמעלה, ובמה אתה יכול לעשות כן, בא אתה כולל ביתך אל התיבה היינו בכל גופך וכוונתך תבוא אל התיבה. הנשמה אמרה לזרוב הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, שמה שזכר שנתגלו אליו הדברים העליונים לא מפני שלמד רבונה בש"ס ובפוסקים הרבה, רק משום תפילה שהיה מתפלל תמיד בכוונה גדולה, ומשם זכה למעלה עליונה. עד כי כל תיבה הוא קומה שלימה, וצריך להיות כל כוחו בה, כי אם לאו, תהיה כמו מחוסר אבר. המכוון בתפילתו בכל הכוונה הידועות לו, אינו מכוון רק אותן הידועות לו, אבל כולל התיבה בהתקשרות גדול, נכלל בכל התיבה כל הכוונות מעצמן ומאלהיהן, שכל אות ואות הוא עולם שלם, וכשאמר התיבה בהתקשרות גדול, בודאי מתעוררין אותן העולמות בעליונים, ועושה פעולות גדולות בזה, לכן יראה אדם התפלל בהתקשרות ובהתלהבות גדולה, ובודאי יעשה יבשה פעולות גדולות בעולמות העליונים, כי כל אות מעורר למעלה.

וכתב בספר 'מרת שם טוב' (ח"ב, ז, ב). בהם היכל שם טוב הקדוש זיע"א בתפילה צריך לשום כל כוחו בהדיבורים, ובעל שם טוב לאות לעד שישכח מגופניותו, ויחשוב שהאותיות מצטרפים ומתחברים זה עם זה, וזהו תענוג גדול. דמה אם בגשמיות הוא תענוג, מכל שכן ברוחניות, וזהו עולם היצירה, ואחר כך יבוא לאותיות המחשבה ולא ישמע מה שהוא מאמר, וזהו תכלית הבריאה, ואחר כך הוא בא למידת אין שנתבטל אצלו כל כוחותיו הגשמיים, וזהו עולם האצילות מדת תכמה.

וכתב בספר 'דגל מחנה אפאים' (נח, בשלה, יתרו). האיר אדוני אבי זקני הבעל שם טוב נ"ע, 'צוהר תעשה לתיבה' (ו, טז). 'תיבה' מרומז על 'מילה', שהוא נקרא 'תיבה', וזהו מה שאמר 'צוהר תעשה לתיבה', ואמר וז"ל ש'תראה להאיר התיבה היוצא מפיך וכו', 'תחתים שנים ושלישים תעשה', כי לומר לאדם מרומז מה שמתנין מן א"י נ"ע כי בכל דיבור ודיבור יש עולמות נשמות ואלקות, וזהו שמרמז כאן אצל התיבה, ו'תיבה' הוא פירוש 'ייבור', וזהו 'תחתים' היינו עולמות שהוא מדרגת התחונה, 'שניים' הוא לשון משנה אותיות נשמה, והיינו נשמות, ו'שלישים' היינו אלקות, על שם הכתוב (בכ"ב בשלה) 'ושלישים היינו כולו', שהוא על ידי שהוא מושל ומנהיג את הכל, וכל אלה, 'תעשה', היינו התיבה והדיבור שחוציא מפיך יהיה בכוונה זו, ובאמונה שלימה, שיש בכל דיבור 'תחתים שניים ושלישים', הם עולמות ונשמות ואלקות כנ"ל, והבן. ובפירוש אמר לבקש מהאותיות היינו מסוד אור האלקות אשר בתוכם ולבקש משם וכו', לבקש מן האותיות ממש, וכמו שמעתי פירוש מן אדוני אבי זקני זללה"ה, פירוש מן סוד אלקות

לישועתך קויתי

על שולחנו של הגאון המקובל
איש האלקים הרב שמשון חיים בן הרב נחמן מיכאל נחמני ז"ע
מחבר הספרים הקדושים זרע שמשון ותולדות שמשון

פרשת נח תשפ"ה | גליון מס' 466

שיישאר שאר העולם כחורכנו ובשימונו.
וכיון שרצה הקדוש ברוך הוא, כי אחר המבול ישוב
העולם ויתחדש, עשה שישבו שנה שלימה בתיבה.
ואז, על ידי שיהא להם צר ודחוק בתוכה, יעוררו
רחמיו לחדש את העולם כבעבר.

ג. עוד יש ליישב, מדוע הוזקק נח לתיבה דווקא.
ובהקדם קושיית המפרשים, למה הזכיר לו הקדוש
ברוך הוא, 'כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה',
דווקא בעת שציווה אותו להיכנס אל התיבה.

ויבואר, על פי דברי ה'תורת חיים' (בבא מציעא
קו.), שהקדוש ברוך הוא עושה נס נגלה לצדיקים
הראויים לכך, כדי שיכירו בנס וידעו ליתן לו תודה.
וזהו מה שנאמר לנח, 'בא אל התיבה' בה אעשה
לך ניסים, 'כי אותך ראיתי צדיק לפני', וראוי אתה
להיעשות לך נס. אבל אם היה הקדוש ברוך הוא,
מורה לנח ללכת לארץ ישראל, לא היה ניכר הנס,
ולא היה יודע להודות די הצורך.

ויתירה מכך, אם היה הקדוש ברוך הוא, ממלט את
נח אל ארץ ישראל, היו אומרים הרשעים כי לא היה
ראוי שיעשה לו נס, רק זכותה של ארץ ישראל
גרמה לו להינצל. או שבשביל שרצה הקדוש ברוך
הוא, שיהיה המשך וקיום למין האדם, לכן מילטו
לארץ ישראל. אבל לא בזכות צדקתו.

לכן אמר לו 'בא אל התיבה', בה אעשה לך ניסים. או
אז, יכירו כולם וידעו 'כי אותך ראיתי צדיק לפני',
עד כי ראוי אתה להינצל בדרך נס, בזכות מעשיך.

ד. בדרך נוספת אפשר לתרץ, מדוע לא הוליד ה' את
נח לארץ ישראל, על פי מה שכתב הרמב"ם (הלכות
דעות ו, א) וזה לשונו: 'זאם היה במדינה שמנהגותיה
רעים ואין אנשים הולכים בדרך ישרה, ילך למקום
שאנשיה צדיקים ונוהגים בדרך טובים. ואם כל
המדינות נוהגים בדרך לא טוב, או שאי אפשר לו
לילך למדינה טובה, ישב לבדו יחידי שנאמר ישב
בד וידם, עכ"ל.

ויאמר ה' לנח בא אתה וכל ביתך אל
התיבה כי אותך ראיתי צדיק לפני
בדור הזה. (בראשית ז, ט)

יש להתבונן, כמה שעשה הקדוש ברוך הוא הצלה
לנח, דווקא באמצעות התיבה. מדוע לא מילטו,
יחד עם משפחתו ושאר הברואים שהושארו לקיום
המין, אל ארץ ישראל, אשר לא נשטפה במי המבול
(בראשית רבה לג, ו). וכמו שנאמר (יחזקאל כב, כד)
'את ארץ... לא גושמה ביום זעם'.

ונראה לבאר הדבר בארבעה אופנים:

א. בהקדם מה שמשמע מדברי הזוהר הקדוש (בריש
פרשתנו), שבזכות שנכנס נח אל התיבה, אזי נגנז
ונאסף בה, גם כל הטוב שבעולם. ובכח הטוב הזה,
היו יכולים הוא וכל הברואים אשר עמו, לצאת
הימנה לכשיבשה הארץ, לפרות ולרבות ולקיים
העולם.

וגם זה צריך הבנה. מדוע תלוי עניין זה, דווקא
בכניסתו של נח אל התיבה.

והנה לשונו של הזוהר 'זאתכניש כלא בה', שהכל
נאסף בתיבה ונגנז בה, יש לבאר כוונתו, שגם
הזכויות מן המצוות שהיו בידי דור המבול, אשר
בתחילה היו בהם חכמים וצדיקים, נאספו בתיבה.
זאת, כדי שלא ישלטו בהם הכוחות החיצוניים. אף
גם, בשביל שיתחלקו בהם כל באי התיבה.

אלא שלשם כך, היה צריך נח להיכנס בתיבה, לטרוח
ולכלכל את כל הנאספים בה. על מנת שבשכר זה,
יוכל לזכות בזכויות שנאספו איליה, ואלו יעמדו לו
ולכל הברואים, לצאת מן התיבה ולקיים את העולם.
אך לולא טרחתו הגדולה ושכרה, לא היה יכול לקבל
חלק, בזכויותיהם של בני הדור.

ב. בדרך הפשט יש לומר, כי אלמלי היה ממלט
הקדוש ברוך הוא, את נח ובניו לארץ ישראל, היו
המה יושבים ומתעדנים בה ולא היה אכפת להם,

ישגיחו על עצמם מפגעי החום והקור, אם לאו.

נמצא אם כן, כי צדק ודייק העורב בטענתו, אם פגע בי שר של חמה או של צינה... משום ששרים אלו דייקא, תלויה פגיעתם בידי הבריות ולא בידי שמים. וממילא, היה לו לנח לחוש, שמא יפגע העורב ממכתו של אחד מהם ויחסר העולם את מינו.

(זרע שמשון פרשת נח, מאמר ז)

מתוך סיפורי צדיקים על הצדיק מרעננה בעל

הבן לאשרי זי"ע, על ידי הרב עוויאל אדרי שליט"א

רבינו הצדיק צידד "בעד המלחמה" שטען כי אין מה לעשות ותהיה מלחמה, שהרי בלאו הכי כבר נגזירה הגזירה רח"ל וגם בלי מלחמה יהיו הרוגים, ואמר שרואה במלחמה זו זירוז הגאולה, לעומת זאת מרן הבית ישראל' ביקשו שיחדל מעניין המלחמה ושלא יתערב בעד פריצתה. מספר אחד ממקורביו היה זה במוצאי שבת קודש שלפני יום כיפור הגעתי עם קבוצת אנשים שביקשו את ברכתו, חיכינו שרבינו הצדיק יגמור את תפילתו והיה ניכר בעליל שהוא מנהל מלחמה שמיימת בעולמות העליונים, הוא החווה בידו כמזוי דיביויות. אחת ימינה שתיים שמאלה, לכאן ולכאן, ממש מנייד כוחות, וכשסיים את התפילה נשפכה הנורה על פניו, ואמר "תיפול עליהם אימתה ופחד", כאומר שהשיג את מבוקשו והוא ניצח במלחמה. וכאשר פנה אלינו נפלו פחד ואימה עלינו על כל הסובבים ממה שראינו ממש בחוש כיצד הוא מזוי גדודי חיילים מכאן לכאן, וכל גורל המלחמה ותוצאותיה מוכרעת כאן בחדרו הקדוש.

במשך שבועות ארוכים אחרי מלחמת יום הכיפורים בתשל"ד היה מרבה למרר בככי עז, ואמר כי המלחמה לא הסתיימה בשמים, והיא אדרבא ניטשת עתה בכל עוזה, ומתנהלת מערכה כבדה בשמים בין המלאך השר של ישראל למלאכים שרי אדום וישמעאל. וכך ראוהו במשך תקופה ארוכה סדר יומו השתנה לתפילות ארוכות ופעולות נסתרות מיוחדות ושמימיות, עד שיום אחד זיהו מקורביו שלפתע קרה משהו והלחץ שהוא היה נתון בו באותם שבועות באופן קבוע ירד ונהרה נשפכה על פניו. בתשובה לשאלתם אמר בשמחה כי המלחמה בשמים הוכרעה לטובת עם ישראל, והמלאך השר של ישראל הכריע את המערכה וניצח את המלאך שרו של אדום - עשיו, ונקבע בשמים שמעתה והילך עד ביאת המשיח שום מדינה לא תוכל להיכנס יותר בשערי ארץ הקודש.

ומאחר, ונח לא נהג כן עם בני דורו שהיו חוטאים, שלא פירש מהם רק נשאר לגור בשכונתם, נענש במידה כנגד מידה. כי בשביל שלא פרש מהם בזמן שחטאו, כך בעת שנענשו לא היה נבדל מהם לגמרי, אלא נענש יחד עימם כשהצטער בתיבה.

וזה מה שנאמר לו, 'בא אל התיבה' דווקא. ולמה אני מטריח אותך בעשייתה, 'כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה', משום שלא פרשת מבני הדור הזה.

(זרע שמשון פרשת נח, מאמר ג)

וישלח את העורב. (בראשית ת, ז)

אמר ריש לקיש, תשובה ניצחת השיב העורב לנח. אמר לו רבך שונאני ואתה שונאני. רבך שונאני, שאמר לקח מן הטהורים שבעה ומן הטמאים שנים. ואתה שונאני, שאתה שולח ממין שנים ומניח ממין שבעה. אם פגע בי שר של חמה או שר של צינה, לא יהא עולם

חסר בריה? (סנהדרין קה)

הנה לכאורה צריך ביאור, מה באמת היה טעמו של נח, כאשר שלח מן התיבה את העורב, שאין ממינו אלא שניים. מדוע לא חשש, שמא יפגע העורב מחום או מקור, ויהיה אכן העולם חסר בריה אחת.

ויש לומר, כי נח היה סבור, שאדרבה, היא הנותנת. דווקא משום שיש ממין העורב רק שניים, יכול הוא להיות סמוך ובטוח, כי מן השמים לא יניחו לאיזה שר שיהיה, להרע לו. זאת, כדי שלא תישאר בת זוגו יחידה ויוכחד מינם כליל.

ברם, אילו היה שולח ממין טהור שיש ממינו שבעה, היה יכול לפגוע בו שר של חמה או של צינה. כיון שגם אם ימיתו ויחסר אחד מן העולם, עדיין מינו קיים באמצעות הששה הנוותרים.

אלא, שלפי זה עלינו לבאר, מדוע הגדיר ריש לקיש את תשובתו של העורב, כ'תשובה ניצחת'.

ויש לתרץ, על פי דברי רבא במסכת כתובות (ל. ב), 'הכל בידי שמים חוץ מצנינים ופחים'. היינו, כי כל המחלות באות על הברואים, בגזירת שמים בלבד. ברם, מחלות הקשורות במזג אויר קר או חם, אינן בידי שמים. תלויות המה בהתנהגות הבריות, אם

קול הישועות

פנינים ומזכרי השכל בפרשת השבוע
מתורת הזרע שמשון זי"ע

0733-454-554

לפרטים, הערות והארות, הקדשות

והנצחות: 05276-97791

לקבלת הגליון במייל:

z0772027554@gmail.com

הפעילות בחסות מידעדרוס:

08-9979095

כל הזכויות שמורות ניתן להדפיס לצורך
אישי בלבד

נא הצטרפו לתורמים הרבים
ותראו ישועות

~ עמדות נדרים פלוס <

תולדות שמשון

~ קול הישועות 0733-454-554

~ הפקדה בבנק: 20-489-411390

על שם תולדות שמשון

לרפואת וישועת עם ישראל.

עריכת והפצת הגליונות לזכות:

אברהם ישעיהו בן לאה, מיכאל בן

דבורה, יעקב יואל בן סימא שמחה,

ישראל בן חיה אהובה וזוג מלכה שושנה

בת שירה לאה, הדסה בת ליבי, יצחק

פנחס בן ביילא, רחמים בן חנה ברכה,

ניסים בן מרסל, חיים מאיר בן עלקא,

שמעון בן תמר, יעקב בן תמו ומסעודה

מרסל בת פרחא,

לרפואה שלמה

חיה בת שולמית שרה, הדסה בת ליבי,

הרב יוסף בן מזל טוב, מכלוף בן ימנה

לעילוי נשמת:

שירה לאה בת יעקב הכהן,

דבורה רות בת לייבל לואיס,

יצחק בן עיישה, שלום פרץ בן חיים,

מרדכי בן שושנה, קלודין מזל בת סול

לדיווג הגון בנקל בקרוב, ובני חיי ומזוני:

יצחק חי בן טובה,

חווה לאה בת פלורה,

לז"נ הגאון המקובל חסידא קדישא

רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זי"ע

ללמוד • להתענג • להושע

בקול הישועות

0733-454-554

ניתן לשמוע פנינים,

שיעורים וסיפורים

מתורת הזרע שמשון זי"ע

הרשמו גם אתם לצנתוק

ולשמיעה שבועית

כמו בן בשלוחה 1

ניתן לתרום לזיכוי הרבים

ולזכות בישועות

